

Elever som lykkes sosialt klarer seg godt faglig

Vennskap og sosial deltakelse er viktig både for trivsel i hverdagen og ikke minst for elevenes utvikling og læring. Samtidig vil fravær av vennskap og sosial deltakelse være sterkt belastende og en risikofaktor som kan hindre utvikling.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 30.03.2016

Mellom elevene vil det ofte være krav om å tilpasse seg, og for mange er det viktig å «være en av de andre». De sosiale fellesskapene må også gi plass til de elevene som skiller seg ut, og da må barn og unge være inkluderende og vise hverandre respekt. For å klare dette, trenger elevene hjelp og støtte fra de voksne som følger med og har oversikt over miljøet i en klasse.

Sosial kompetanse i læreplanverket

Den generelle delen av læreplanen sier at opplæringen skal gi elevene «kyndighet og modenhet til å møte livet sosialt, praktisk og personlig». Skolen skal ikke bare se til at elevene får skolefaglige kunnskaper, men også bidra til at elevene utvikler seg sosialt og personlig.

Sosial og skolefaglig mestring påvirker elevenes erfaring i skolen

For at eleven skal kunne lære og utvikle seg, må de mestre både det sosiale og det faglige. Lærere bør bidra aktivt til å utvikle elevenes kompetanse både på den sosiale og den skolefaglige arenaen.

Skolen bør jobbe med å utvikle gode og inkluderende fellesskap. Dette er positivt både for elevenes sosiale og personlige utvikling, og for å fremme undervisning og faglig læring. Elever som lykkes godt sosialt klarer seg bra faglig. På samme måte ser vi at de som er isolerte og ensomme i skolen kan få problemer

med å konsentrere seg om faglig læring.

Den faglige og den sosiale arenaen kan også betraktes som to mestrings- og kompetanseområder. Kompetansen er relativt stabil, mens mestringen er mer situasjonsavhengig.

Kompetansen vil anvendes gjennom mestring, men det er ikke alltid vi viser den kompetansen vi har gjennom mestring. Det vil si at det kan være elever som har nødvendig sosial kompetanse og likevel velger å ikke bruke den. Samtidig kan det være elever som ikke viser sin faglige kompetanse fordi det kan være risikabelt sosialt.

Ensomhet er vanskelig å se

Mange elever sliter sosialt på skolen. De kan føle seg ensomme, de er alene i friminuttene, eller de er engstelige og deprimerte på skolen. I gjennomsnitt finnes det flere elever som har det slik i enhver klasse i norsk skole.

Mange vil gjøre mye for å skjule at de er ensomme. Sosial isolasjon og ensomhet har så lav status at få åpenlyst vil vise at de lider under dette. Det er derfor viktig at lærerne er oppmerksomme på hvordan elever har det i forhold til sine jevnaldrende i skolen, og det bør brukes flere metoder enn tilfeldig observasjon i timer og friminutt.

Store konsekvenser for de som blir rammet

For mange er det sosiale miljøet det viktigste i skolen. Hvis dette mangler, står de i fare for å få en dårlig identitetsutvikling og en lav selvoppfatning. Videre i livet kan de også framstå som sosialt usikre. Barn og unge tilbringer stadig mer tid i pedagogiske institusjoner sammenlignet med tidligere, derfor kan sosial isolasjon ha store konsekvenser for elever som blir rammet av det.

For noen kan det også føre til at elevene ikke ønsker å møte opp på skolen. Skolevegring kan ha en klar sammenheng med elevenes sosiale posisjon. Elever som har lav sosial status, er i en veldig sårbar situasjon, og trenger både oppmerksomhet, oppmuntring og støtte fra de voksne. De er mer avhengige av en positiv relasjon til lærerne enn andre elever.

Tilpasset opplæring og arbeidet med relasjoner

